

Kütmata korter tühjendab naabrite rahakotti

HANNELI RUDI
hanneli.rudi@postimees.ee

Rakveres elava vanaproua Meida Koka elamine on hooimata kütmisest jahe, sest alumise korruse korter seisab tuba mitu aastat tühjana. Nüüd tahab korteriühistute liit seadusemuudatusega selise olukorra ära lõpetada.

Hommikul pärast kütmist on toas 20 kraadi, aga õhtuks langeb temperatuur 15 kraadini,» rääkis Rakveres elav 81-aastane naine. Tema 1960. aastatel ehitatud ahiküttega majas on kaheksast korterist kaks tühjad. Ka tema all asuv korter on pärast naabrite Soome kolimist paar aastat tühjana seisnud.

Koka sõnul kulub tal 37-ruutmeetrise korteri kütmisele ühel talvel umbes kümme ruumimeetrit puid, kui korra päevas kütta. «Nii palju ei jõua puid saada, et kaks korda päevas kütta,» tõdes ta.

«Minu ümber olevast neljast korterist elatakse vaid ühes,» rääkis Pärnus ühes viie aasta eest valminud korrusmajas elav 44-aastane naine, kes oma nime ei soovinud leheveergudel näha.

Temperatuur pole määratud

Elektriküttega 50-ruutmeetrise korteri küttearve oli detsembris pisut üle 24 euro. «Võrreldes nõukogudeaegsete majadega arve vist väga suur ei olegi, aga arvestades, et see on uus maja ja pidi olema väga ökonoomne, eeldasin, et see on veelgi väiksem,» sõnas naine.

Ka on küttearved mitu korda suuremad kui naabritel. Nii näiteks oli mullu ühe tühjalt seisva naaberkorteri küttearve 100, temal aga 400 krooni.

Korteriühistute liidu Tallinna ja Harjumaa büroo juhataja Raimo Jõgeva kinnitusele on selliseid kütmata kortereid üle Eesti ja tegu on aastatepikkuse probleemiga. «Korteri

seisavad tühjana ja naaber peab ka seda kütma, sest soe läheb läbi vaheseina, ning sellega kaasnevad suured küttekulud,» rääkis ta.

Eriti palju on selliseid probleeme elamisi maakohades, kus pärast katlamaja likvideerimist on korterid ümber ehitatud elektriküttele.

Hetkel aga pole Jõgeva sõnul seadustes kirjas, milline temperatuur tuleb tagada tühjalt seisvas korteris. On vaid määratud, et korteriomanik ei tohi kahjustada kaasomandis olevat vara, mille hulka kuuluvad maja konstruktsioon, vee-, kanalisatsiooni- ja küttesüsteemid.

Reegel ühistu põhikirja

Kuna tegu on laialt levinud probleemiga, siis otsustas korteriühistute liit esitada vastava seadusemuudatuse.

«Tegime ettepaneku, et korteris, mis on kas ahjuküttega või on eraldunud üldisest küttesüsteemist või kus on küttekulu jaoturitega süsteem, oleks tagatud normaalne temperatuur, mis ei kahjustaks naabreid ja ka majakonstruktsiooni,» rääkis Jõgeva.

Vastava temperatuuri määramine jäeti korteriühistute liidu esindaja sõnul asjatundjate hooleks. «Igasugustest uuringutest tuleneb, et see peaks olema vähemalt 16–17 kraadi,» lisas ta.

Praegu ei saa kütmata korteri naabrid aga Jõgeva kinnitusele suurt midagi ise ära teha. «Hetkel on ainus lahendus see, et ühistu ise sisemiselt reguleerib selle ära, näiteks oma põhikirjas,» selgitas korteriühistute liidu esindaja.

Kui põhikirjas on vastav punkt sees, aga seda ei täideta, siis võib pöörduda kohtusse, et nõuda põhikirja punktide täitmist. Ühtegi sellist kohtulugu aga Jõgeva ei tea.

Justiitsministeeriumi esindajalt kommentaari saada ei õnnestunud.

Tondiraba tunneli invatõstuk suleti taas

Koostöös Tallinna liikumispuudega inimeste ühingu otsustas pealinna kommunaalamet ja Lasnamäe linnaosavalitsus talveajaks sulgeda Tondiraba jalakäijate tunneli invatõstuki, sest selle kasutajaid ei ole. Tunneli mõlemasse otsa paigaldati ka vastav teavitussilt (pildil).

«Kui lumi sulab ja liikumistingimused paremaks lähevad, avatakse invatõstuk jälle,» lausus Tallinna liikumispuudega inimeste ühingu juhatuse liige Arko Vool.

Kuni invatõstuki ajutise sulgemiseni abistasid selle kasutajaid sotsiaalsel töökohtadel töötavad inimesed, samuti aitasid nad emadel rööbastel lapsevanemad lükkada. Edaspidi loodetakse Tallinna kommunaalameti juhataja asetäitja Tarmo Sule sõnul siiski abijõuta hakkama saada.

Tondiraba invatõstukiga on probleeme olnud alates tunneli avamisest mullu septembri lõpus. Algul paigaldati tõstuk vaid tunneli ühte otsa. Oktoobris pandi invatõstuk paika ka tunneli teise otsa, kuid kuna selle kasutamiseks puudusid võtmed, siis ei olnud tõstukist ikka mingit kasu. Alles novembris jõudis liikumispuudega inimeste ühingu 75 võtit ja soovijad said neid sealt soetada. (PM) Foto: Toomas Huik

Endine insener, praegu raske puudega pensionär Ülo Käppa on öelnud, et puuetega inimeste rehabilitatsioon praegusel kujul on üks suur raha läbijahvatamise veski. Mees eile Tartu silmakliiniku ooteruumis. Foto: Kristjan Teedema

Puudega inimeste raha kaob kui mutiauku

Puuetega inimeste rehabilitatsiooni ja taastusravi korralduse tõttu kulub igal aastal miljoneid eurosid. Asjaosalised teavad seda, aga ega keegi asja parandamiseks midagi ette ka ei võta.

MIKK SALU
mikk.salu@postimees.ee

«Pool või kolmveerand tundi vastan komisjoni ees küsimustele, selle põhjal koostatakse siis paber – nn rehabilitatsiooniplaan – ja kõik see läheb maksma 3000 krooni,» räägib Ülo Käppa, kes vana mehe arvestab veel Eesti kroonides.

Käppa sõnum on lihtne: ta on 78-aastane pensionär ja elus mitut rasket haigust põdenuna on tal õigus riigi raha eest puuetega inimestele pakutavatele rehabilitatsiooniteenustele. Teda paneb aga imestama see, et saamaks viis tundi tasuta massaaži füsioterapeudi juures, peab suure summa (riik maksab) eest kõigepealt pabereid määrima, lisaks juurde ka transpordi ja majutuse kompenseerimine (riik maksab).

Nii tulebki lõpuks välja, et kaks kolmandikku rahast läheb nn ettevalmistustöödele ja ainult kolmandik lõpuks n-ö päris teenusele. Kokku maksis sotsiaalministeerium niimoodi eelmisel aastal 8322 inimesele rehabilitatsiooniplaanide tegemise eest üle kahe miljoni euro ehk keskmiselt 251 eurot inimese/plaani kohta.

«Suur raiskamine, miks ei võiks selle suunamise ära teha minu perearst, kes niikuinii teab minu seisust paremini kui mingi võõrastest koosnev komisjon?» küsib Käppa.

Vaade teiselt poolt on muidugi erinev. «Ka kirurg ei hakka

suvalisest kohast lõikama, enne kui ta pole uurinud, analüüsinud ja koostanud raviplaani,» toob paralleeli sotsiaalministeeriumi hoolekande osakonna peaspetsialist Marina Runno.

Detail suuremast pildist

Sellest loogikast lähtudes ongi vaja ka puuetega inimestele mõeldud rehabilitatsiooniplaanide ning nende koostamiseks sotsiaaltöötajast, taastusrarstist, psühholoogist, eripedagoogist ja füsioterapeudist komisjone.

«Põhimõtteliselt on selliste plaanide tegemine vajalik,» kinnitab ka ühe Eesti suurema taastusravivahela, Haapsalu neuroloogilise rehabilitatsioonikeskuse juhataja Priit Eelmäe. «Tõsi, ma usun, et tihti tehakse seda osas kohtades konveiermeetodil,» lisab ta siiski kriitilise noodi.

Tapa haigla juht Aivar Kuusik on veel konkreetsem: «Kui- gi ka meie inimesed koostavad neid rehabilitatsiooniplaane ja saame sellest kasu, olen samas nõus, et selleks kuluv raha on üldisest potist liiga suur.»

Ülekulutamist aitab siin süvendada ka asjaolu, et rehabilitatsiooniplaanid on ajutised. Nii tuleb neid mingi aja tagant uuendada, erinevused on vahel aga ainult komakohtades, kuid 251 eurot tükk ikkagi.

Tegelikult on rehabilitatsiooniplaanid ja nende tegemine aga ainult üks detail suuremast pildist.

«Kui vaatame, kui palju ku-

lutame Eestis raha taastusravile, rehabilitatsioonile ja abivahenditele – ratastoolid jms –, siis summad on kokkuvõttes suured, täiesti lääne tasemel, aga seda raha ei kasutata mõistlikult,» juhib Eelmäe oma kriitika laiemale pinnale.

Ta toob esile ka põhjused: süsteem on jäik, bürookraatlik, palju on dubleerimist. Rehabilitatsioon ja taastusravi ei kuulu otseselt kellegi alla, osa rahast liigub haigekassa, osa sotsiaalkindlustusameti kaudu, osa veel sotsiaalministeeriumi ning maavalitsuste kaudu. Haiglad vihvavad aruandeid täita, nimetavad ühte ja sedasama teenust kord rehabilitatsiooniks, kord jälle taastusraviks – osas riikides ongi need kaks mõistet sünonüümid, Eestis aga mitte.

Raha küsivad haiglad (sisult jälle sama teenuse eest) kord haigekassast, siis jälle sotsiaalkindlustusametist. Tulemuseks on ühelt poolt kvaliteediprobleemid ja teisalt raiskamine.

Süsteem kui puslepilt

Eelmäe toob näite elust enesest. «Mees hüppab vette, murrab kaela, jääb halvatuks. Ta vajab kiiresti abivahendit, aga asi venib,» räägib Haapsalu taastusravivahela juht. «Ta taotleb abivahendit, arstid hindavad haiglas,

siis läheb abivahendifirmasse, seal nemad samuti hindavad, sortimendis vastavat seadet pole, pakume midagi muud, abivahend on käes, aga pole ikka see päris õige...»

Ja see on ainult lihtsustatud skeem, kuidas asjad käivad, kokkuvõttes aga on palju jama- mist, palju rahakulutamist, kuid tulemus pole lõpuks ikkagi see, mida vaja.

Süsteemi hädad ei ole asja- osalistele uudiseks.

«Kõik on aru saanud, et see on ajast ja arust. See on ajalooline pärand,» ütleb näiteks Eesti Puuetega Inimeste Koja juht Monika Haukanõmm.

«Süsteem on aja jooksul kokku pandud nagu pusle, üks tükk on tulnud meditsiinist, teine tükk sotsiaaltööst, kolmas tükk... Need aga ei klapi kokku,» lisab ta.

Kokkuvõttes on rehabilitatsioon ja taastusravi nagu lastekodulaps, kellel on küll palju hoolitsejaid, aga puuduvad hoolivad vanemad. Probleemi lahendamise juured ongi selles, et süsteem ei kuulu just nagu kellelegi, keegi ei juhi ega vastuta. Puudusi küll nähakse, kuid paati ka kõigutada ei taheta – raha ju liigub.

Patsiendid, nagu loo alguses nimetatud Ülo Käppa, võivad vahel küll kritiseerida pikkade järjekordade ja paberite täitmisele raisatud raha pärast, aga neilgi on omad ja vahel egoistlikud huvid mängus.

«Pole ju mingi saladus, et rehabilitatsiooni nime all tehakse vahel ka lihtsalt turismi,» ütleb näiteks Eelmäe. «Patsient vajaks mingit konkreetset ravi, aga ise tahab hoopiski kusagil sanatooriumis pikutada, ja komisjon kirjutabki selle välja.»

KULUD 2011. AASTAL

- Taastusravi 9,3 mln €
- Rehabilitatsioon 5,5 mln €
- Soodustingimustel eraldatavate abivahendite eelarve 6,6 mln €
- Kokku 21,4 mln €

ALLIKAS: SOTSIAALMINISTEERIUM